

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETNO—YEAR XV. Cena lista
je 25.00.

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 22. junija (June 22) 1922.

Subscription 25.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 145.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Enotna fronta rudarjev in železničarjev.

Voditelji rudarjev in železniških delavcev so se odločili na sestanku v Cincinnati za skupno stavkovno fronto. Njihova izjava se glasi, da stavka je edina alternativa. Nacionaliziranje železnic ni cilj sedanje stavke, čeprav imajo unije železniških delavcev nacionaliziranje v njihovem programu. — Howat ni dobil priznanja od konvencije. — Druge vesti s konvencijo Ameriške delavake federacije.

Cincinnati, Ohio, 21. jun. — Organizirani rudarji in železniški delavci, grikljenci Ameriški delavski federaciji, pojdejo združeni v boj za njihove pravice. To je bilo sklenjeno na sinočni skupnji konferenci voditeljev obhod velikih delavskih skupin kakor je razvidno iz poročila, ki je bilo objavljeno po konferenci in ki se deloma glasi:

"Delavci različnih organizacij, katere ugroža ena in ista kriza, naravnno morajo zaključiti, da je treba storiti skupne korake v obrambo njihovih interesov."

Druge alternative nimajo kakor stavko. Vsi poskusi in naporji za mirno izravnjanje spora so bili brezuspešni. Zastonj so rudarji izkalci sestankov s premogovniki in operatorji; zastonj so se železniški namestenci držali sicerne določbe transportacijskega zakona.

Delavci, katerim je kolikočaj do njihovega ugleda, se ne morejo izogniti sedanji krizi in prihaja jodi bitki, navedajo se sicer, da je industrijalno vojskovanje občutne težave delavcem samim in ljudstvu v splošnem, ampak mi vidimo, da druge poti ni kakor stavka."

Izjava sta podpisala John L. Lewis in imenu rudarjev in Bert M. Jewell in imenu železniških delavcev.

Resolucija odbornikov prizadetih unij železniških delavcev, ki obsoja Cummins-Eschev železniški zakon in zahteva, da kongres odpri ta zakon, je izvala živahnno debato glede nacionalizacije železnic na včerajnji seji konvencije.

Resolucija se tudi glasi, da je bil vladni železniški delavski odbor ustanovljen in funkcionira v interesu železniških družb; odbor je postal dolarski znak nad dobreve potrebe delavcev in se je pokazal kot orodje železniških mogotov, katerih namen je, izlažiti čim več dobička iz dveh milijonov mednih delavcev. Resolucija obsoja vladni odbor, izreka pa priznanje trem zastopnikom delavstva v tem odboru, ki so dosledno glasovali proti zaključku večine.

Max Hayes, organizator tipografske unije, je predlagal dodatak k resolucijski, glasec se, da edina rešitev sedanja železniške krize je nacionaliziranje železnic.

Gompers je pobijal dodatek, če da čas še ni zrel, da bi se Ameriška delavška federacija izrekla za nacionaliziranje železnic.

Tedaj je vstal William H. Johnstone, predsednik mednarodne unije strojnikov, katera spada v delavstvo železniških unij, in izjavil:

"Odborniki železniških unij so za program nacionaliziranja železnic. Niti za minuto se nismo odrekli temu programu, ampak sedanja vlada nam ni prijetljiva in zato je umestnejše, da zdaj ne govorimo o tem cilju. Naši sovražniki nam bi oditali, da gremo na kraj iz razloga, da prisilimo vladno na kontrolo nad železnicami. Naš program mora biti čist. Železniški zakon je bil sprejet na zahitev železniških družb; zakon jim jamči določen profit in s tem je bila položena premja na nešpobnosti in krukarstvo."

Joseph Franklin, predsednik unije kotlarjev, je reklo: "Mi smo za nacionaliziranje železnic, toda najprej moramo imeti naše ljudi v kongresu."

Resolucija je bila nato sprejeta brez Hayesovega dodatka.

Konvenca je soglasno sprejela resolucijo, ki zahteva, da kongres dovoli vladni oddati avtomobilskemu magnatu Fordu v najem nitratne tovarne v Muscle Shoals za izdelovanje umetnih gnojil. (Dalej na 3. strani.)

"INDŽUNKŠEN" RUDARJEV JE ŽE RAZVELJAVLJEN!

Vrhovni državni sodnik je hitro popravil "napako" okrajnega sodnika.

SVOBODA V VINTONDALE JE TRAJALA LE PAR DNI.

Ebensburg, Pa. — (Federated Press.) — John W. Kephart, član vrhovnega sodišča v Pennsylvaniji ki se je "slučajno mudil" v Ebensburgu zadnji pondeljek, je hitro razveljavil sodniško prepoved, katero je izdal v soboto okrajni sodnik McCann v interesu rudarske organizacije in Unije za ameriške civilne svobodštine.

Odvetniki rudarjev niso zaradi tega nič poparjeni, ker zdaj imajo priliko tirati zadnje pred vrhovno državno sodišče in končno pred najvišjo zvezno sodiščo v Washingtonu, ki naj odloči, dali imajo organizirani delavci pravico zborovati na svojem lastnem posetu.

(Sledoč poročilo je bilo poslano prej, predno je bila razveljavljena sodniška prepoved proti Vinton Colieries kompaniji.)

Vintondale, Pa. — (Fed. Press.) — Meestece Vintondale je zdaj na zemljevidu Združenih držav. Prvič v 18. letih, odkar je bilo mestec ustanovljeno, je zavladala takoj svoboda za delavce. Organizatorji, oboroženi z "indžunkšnom" sodnika McCanna, so sklicali javni shod na stavbišču, ki se nahaja ravno nasproti pisarne Vinton Colieries Co. in katero je lastnina rudarske organizacije. Na stavbišču se nahaja groba, ne-pobarvana stavba. Radovednost je prigrala veliko število ljudstva na shod. Skozi eno kompanijsko pisarno so pa grdo gledali delavce in kompanijski policioti.

Shod je bil otvoren, ko je prišel Arthur Garfield Hays, pravni zastopnik Unije za ameriške civilne svobodštine v New Yorku, ki je pomagal rudarjem dobiti sodniško prepoved. Ob cesti na drugi strani, tik pred pisarno je stal vodja kompanijske policije z revolverjem v torbici na pasu. Hays je stopil iz avtomobile, korakal naravnost k vodji, potegnil listino iz žepa in jo izročil, rekoč: "To je indžunkšen, ki vam brani vticati se v shode rudarjev." Policijski vodja, ravne tisti slovki, ki je pred nekaj tedni brutalno napadel Haysa, je vzel listino, jo prečital in vtaknil v žep pod revolverjem. Nato je počasi izginil v pisarno.

Nato se je vršil shod mirno brez vsega vmešavanja.

Sodniška prepoved, ki je zgodovinske važnosti, ker je prva te vrste v Pennsylvaniji, načaga družbi, da ne smejo njeni obroženi gardisti ovirati nikogar na javni cesti in stranskih hodnikih; prebivalci Vintondaala imajo pravico pogovarjati se v gručah in obdržavati shode na svojih prostorih. Gardistom je izrecno prepovedano zaganjati konje med ljudskimi množicami na stranskih hodnikih in nahruljevati ljudi z nezramnimi kletvicami in posytkami kakor so do zdaj delali.

STRELA JE UDARILA V SODNIŠKO POSLOPJE.

Hurley, Wis. — Ko so se porotniki posvetovali o krvidi dr. John Gronfeldta, obtoženega kriminalne operacije, je udarila strela v stolp sodniškega poslopja in zavila ogenj. Posvetovanja je bilo konec in porotniki so odali v neko sošeno hišo, da tam nadaljujejo sberanje.

Chicago in okolica: V petek oblačno in vroče. Vzhodni in južnovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 72, najnižja 65. Solnce izide ob 5:14, zasede ob 8:28.

VЛАДА ДЕЛА ПРИПРАВЕ ЗА ПРЕПРЕЧЕЊЕ ЖЕЛЕЗНИ ШКЕ СТАВКЕ.

Washington, D. C. — V torek se je vršila kabinetna seja glede korakov, ki jih zavzame vlada na granu bližajoči se stavki železniških delavcev. Po seji ni bilo nič razkritega, kaj je sklenila administracija, ampak krogli, ki so v tem zvezi z vlado, si šepetajo, da bo administracija skušala preprečiti stavko z vsemi silami, ki so ji na razpolago, in če je ne prepreči, bo delala na to, da bo stavka brez učinka. — Senator Cummins, oče železniškega zakona, je rekel, da ni najmanjšega znamenja, da bi bil zakon spremenjen v interesu delavcev. Cummins je mnenje, da vlada razbije stavko.

KROJAŠKI PODJETNI KI ZOPET IZZIVAJO.

ДЕSET ТИСОЋ КРОЈАШКИХ ДЕЛАВЦЕВ ЈЕ ПРЕНЕХАЛО З ДЕЛОМ.

In mogočo se njim pridruži še nadaljnih 40,000 krojaških delavcev, da spomstujejo podjetnike.

New York, N. Y. — Deset tisoč članov krojaške organizacije Amalgamated Clothing Workers, ki izdelujejo jopiče, hlače do kolen in otroško obliko, ker se podjetnik nečejo ravnat po sklenjeni pogodbi, je prenehalo z delom. Najbrž se njim pridruži še štiri deset tisoč delavcev, ki izdelujejo možke oblike, da podjetnike toliko preje sreča pamet in se spomni, kaj je zapisanega v pogodbi. Krojaški delavci so prisiljeni nastopiti tako proti podjetnikom, ako hočejo obdržati pridobitve, ki so jih izvojevali z velikimi žrtvami in večleinem boju. Podjetniki so namreč pričeli oddajati delo podpodjetnikom, ki se soveda ne ravnajo po pogodbi, ker jo niso podpisali. Podjetniki se hočejo na ta način izogniti določbam v pogodbi, dasiravno so z svojimi podpisami jamčili, da se bodo ravnali po njih.

V krojaški industriji je bila depresija kot v drugih industrijah. To priliko so podjetniki izrabili, da na zvijačen način usilijo delavcev svoje voljo. Uvesti hočejo zopet razmere, ki so bile v krojaški industriji odpravljene že pred več leti. Ako bi delave ostali mirni na ta napad, bi bilo kmalu zopet uvedeno delo od konca in na domu.

Sedanjji položaj so povzročili podjetniki, ki so se hoteli na vsak način izogniti v pogodbi določenim delavcem svoje voljo. Uvesti hočejo zopet razmere, ki so bile v krojaški industriji odpravljene že pred več leti. Ako bi delave ostali mirni na ta napad, bi bilo kmalu zopet uvedeno delo od konca in na domu.

Sedanjji položaj so povzročili podjetniki, ki so se hoteli na vsak način izogniti v pogodbi določenim delavcem svoje voljo. Uvesti hočejo zopet razmere, ki so bile v krojaški industriji odpravljene že pred več leti. Ako bi delave ostali mirni na ta napad, bi bilo kmalu zopet uvedeno delo od konca in na domu.

TIHOTAPCI SO PRIDNI.

Za tri miljone dolarjev izganja je pripravljenega za vtihotapljenje.

New York, N. Y. — Prohibicionisti agentje priznajo, da niso kos tihotapcem, ki se pečajo z utihišanjem izganja v Združenem držav. Petnajst milij od newjerseyakega obrežja čaka tihotapsko brodovje, na katerem je naložena izgana za \$1,500,000 do \$3,000,000. Kadar je prilika ugodna, amukne ena ali druga ladija proti Združenim državam in hitro razloži tihotapsko blago.

Neki prohibicionisti uradnik je končno prišel na ladijo, na kateri je poveljnički tihotapskega brodovja. Predstavil se je kot kupec ali moščar. Poveljnički mu je povedal, da ima ladja naloženih deset tisoč zabojev najfinježnega izganja. Zaboj stane le pet in petdeset dollarjev. Prohibicionisti agent je objabil, da se zopet kmalu vrne. Stopil je v čoln in se odpeljal.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: V petek oblačno in vroče. Vzhodni in južnovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 72, najnižja 65. Solnce izide ob 5:14, zasede ob 8:28.

PUŠKE, SMOONIK IN ŽGANJE SO ŠE CIVILI ZATORIČNA SREDSTVA.

ŽENE NA OTOKU MAKEKULA SO PRI DOMAČINIH ПРАВЕ СУЖНИЦЕ.

V navadi je, da se novorojenčki ženskega spola živi pokopljejo.

Novi Hebridi, južni Pacifični ocean. (Fed. Press.) — Otočje, ki je poznano pod imenom Novi Hebridi, je zdaj pod dvojno kontrole britanske in francoske vlade. Misnjari, ki so na delu na raznih otočkih, poročajo, da je morjenje stanje v detet navadna reč med domačini. Tudi krvave vojne med domačimi rodovi so nekaj vsakdanega. Nihče se ne briga, da se odpravijo najbolj krvolocene navade.

Na otoku Makekula, ki spada med največje otoke tega otočja, niso žene druge kot navadne sužnice in se prodajajo po cenai, ki se zanje zahteva. Ženin plača petnajst prašičev, pa si kupi ženo.

Haag, Holandija, 21. jun. — Konferenca večakov, ki zastopajo entitete države in neutralne ter centralne države, razen Nemčije, se je konstituirala, sprojela je dnevni red in spored zborovanja in zdaj čaka na ruske deležate.

Danes je bil izvoljen predsednik glavne komisije in predsedatelj treh podkomisij, ki imajo nalogi razpravljati o kreditu, dolgovih in privatnih lastnih inozemcev v Sovjetski Rusiji. Vsi štirje bodo vtorili centralni odbor. Rusi se bodo istotko organizirali.

Francija je pristala na prisvojitev v konferenci pod pogojem, da so vsi zaključki lo sugestije in priporočila na visadi, da se ne smejo obravnavati politična vprašanja in da imajo francoski delegati pravico zapustiti konferenco, če bodo sovjetski zastopniki "posegli preko meje področja konference."

Glavno besedo na entitenti strani imajo Velika Britanija, Francija, Belgija, Italija, Japonska in Holandija; vse te države imajo sedeže v vseh podkomisijah, izven Nizozemske nima mandata v podkomisiji za kredite.

Berlin, 21. jun. — Sovjetski poslani Kerženaki, ki pojde v Haag, je dejal v intervjuju, da Sovjetska Rusija nima, dosti upanja na uspeh haške konference. Rusija se bo držala svojega programa, ki ga je predložila že v Genovi, in je prepričana, da bo Francija ravno tako nagajala v Haagu kakor je v Genovi.

VERSKA NESTRPНОСТ.

Minneapolis, Minn. — Norveška luternska cerkev je sprejela na svoji konferenci rezolucijo, v katere zahteva, da se v javnih šolah nečesar ne uči, kar je v nasprotju z nauki katere cerkev: Ko je neki časnikarski poročevalnik vprašal, zakaj je bila sprejeta rezolucija, ki zahteva postavno prepoved, so mu pojasnil, da se hoče izjaviti, da se odločijo vse, kar ne soglaša s kraljestvom.

Verskim nestrpnem najbrž ni poznana ustava Združenih držav, ki prizna svobodo verskega prebivanja. Nestrpnici luterni niso nič več pravice zahtevati obrame za svoje nauke, kot jih imajo svobodomiselnih ljudje, ki ne verjamejo, da so verska legende bojna razotetja. Luterani bi radi odpravili iz šol znanstveni podnik in šole, da se otroci uče, da je Bog v šest dnevih svet ustvaril, sedmi dan je po počivali.

Resolucija bo imela zaveta tak: nečesar, kakor da bi se navadni človek vlegel na trebuh in bi izkušal izpiti Michigansko jezero.

PРЕДРНЯ БАНДИТА STA У СТАВИЛА ТОВОРНИ VLAK.

Pittsburgh, Pa. — Predrnja bandita sta oropala brzovlak, ki vozil iz Pitburgha v Fairmont, W. Va. Rop je bil izvršen med Monessenom in Websterjem, Pa. Obraze sta eksprezni voz. Pobrala sta iz njega vse, kar je imelo kaj vrednosti. S plenom sta izginila v avtomobil, ki je malo prečkal na nju.

ZAMORCA SO LINČALI.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vratajo.

Naročnina: Zadnjeno dnevo (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 na tri mesece, in na inozemstvo \$8.00.

Nadav na vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenia National Benefit Society.

Owned by the Slovenia National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

—

Datum v oklepanju n. gr. (Junija 24-25) poleg valjega imena na naslovu ponosi da vam je s tem dnevnim poteklo naročnina. Ponovite jo pravno, da se vam ne ustavi list.

MORALA IN SEDANJA DRUŽBA.

Clovek živi nemoralno pravijo prohibicijonisti, ako je tudi najzmernejši clovek pri uživanju opojnih pijač. Drugi pravijo, da je grdo, nespodobno in nemoralno, ako clovek puši ali zveči tobak. Vsi nauki o moralnosti in nemoralnosti veljajo seveda le delavcu in farmarju.

V nekaterih mestih preganjajo prostitutke, kajti prostitucija je najbolj nemoralna reč. Ponekod se clovek nespodobno obnaša, ako ga nažene kačelj nepričakovano in pljune na hodnik. Take grešnike privedejo pred sodnika, da jih kaznuje z denarno globo. Ako denarne globe ne morejo plačati, morajo kazen presedeti v prisilni delavni, da se tako nauče, kaj je moralno in kaj nemoralno.

Iz Berlina je pa sporočil brzojav, da je nemški finančni tajnik poročal nemškemu parlamentu, da je ententa zaračunila Nemčiji troške za gradnjo hiš sramote, kajti hiše so bile potrebne za okupacijsko armado. Skoraj en miljon mark se zahteva od Nemčije za nemoralne hiše in troški so vsteti kot troški za vzdrževanje okupacijske armade. Devetnajst takih hiš so že zgradili za zavezniške vojake.

Stari in modri Ben Akiba, ki je rekel, da je bilo že vse pod solnecem, se je zmotil. Pred vojno je bilo v navadi, da so lovili trgovce, ki so tržili z dekleti. Sploh se je smatralo rufijanstvo za najnižji posel na svetu in ljudje, ki so se pečali s takimi rečmi, so spadali navadno v najglobočje cloveške nižine. Nedavno je bil na Francoskem neki tak trgovec, ki se je menda pisal Landru, ako se ne more, obglavljen, ker so porotniki prepričani, da je nekač prostitutka posal na oni boljši svet proti njih volji. Zdaj poroča finančni minister, uradna oseba, kateri gre vera, da so ententne vlade pričele tudi te vrste "biznis", račun za troške so pa predložile tisti državi, ki jim ni priporočila te vrste "biznis".

Da, marsikaj je nemoralno, kar izvrši navaden delavec ali kmet. Ampak če ravno to izvrši ena ali več vlad skupaj, kar se navadnemu delavcu ali farmarju šteje za nemoralno, pa postane takoj moralno.

Tako luknjičava je dandanes morala.

Nemški delavec in kmet morata garati in garati, da ententni narodi grade hiše za prostitucijo, da se v njih zavajajo vojaki okupacijske armade. Nak, kaj takega še ni bilo pod solnecem in izrek starega Ben-Akiba je velika zmota.

Sedanja družba naj molči o svoji morali.

MAJHNA SLIČICA, KI JE ZELO PODUČNA!

Kongresna zbornica je odglasovala o predlogi, ki prikazuje poštenost gotovih bizniških interesov v zelo žarki luči, kateri je pa posvetilo velebizniško časopisje prav malo prostora. Zbornica je odstranila iz meddržavne in tujezemski trgovine mleko, ki je poznano pod imenom "filled milk". Mleko je izhlapeno, z njega je posneta smetana in primešani mu je od 6 do 8 odstotkov kokovega olja. Za odpravo tega mleka iz trgovine je glasovalo 250 kongresnikov, proti je bilo oddanih le štirideset glasov.

Profesor McCullum, ki predava na John Hopkinsovi univerzi v Baltimorju, je pričal pred zborničnim poljedelskim odsekom, da pogine podgana v šestdeset dneh, ako se prehranjuje s tem mlekom.

Seveda mleko je bilo oglašano, "da se izdeluje iz svežega kravjega mleka, kateremu je odtegnjeno maslo in mu je primešana rafinirana kokova mast".

Mleko je izgledalo, kakor da je v njem smetana. Okus je bil dober, prehranitvene vrednosti pa ni imelo nobene.

Celo kongresniki so izjavili, da je tako mleko največja prevara.

Produkt je prihajal na trg nekoliko ceneje kot drugo kondenzirano mleko, ki je bilo narejeno iz dobrega in neposnetega mleka. Sirovini so segali po njem. Bogatini ga niso kupovali. Koliko proletarskih otrok je umrlo, ker so bili podhranjeni s tem mlekom, ali so pa ostali rahični in so kasneje trpeli zaradi podhranitve v otroških letih? Tega ne more nihče povedati.

Zakaj je prihajalo tako mleko na trg? Profit, sveti profit je bil velik. In kadar gre za profit, ne vprašajo privatni bizniški interesi, koliko proletarskih otrok pojde v zgodnji grob, ampak glavno vprašanje ostane, kako velik je profit.

Tako je v cloveški družbi, dokler se vršita blagovna produkcija in distribucija zaradi profita in ne zavoljo ljudskih potreb.

SLIKE IZ NASELBIN.

Boswell, Pa. — Iz tega mesta se ni bilo poročila o stavki, ker pred stavko tu tudi Slovenske naložbe niso bili nastanjeni, sedaj pa se nas naložbe tu pet, ker so nas pregnali iz naselbine Ralphona, ki jo posebuje zloglasni D. B. Zimmerman. Stavkarji v tukajšnji okolici so držimo trdno kot prvi dan. Na Boswellu sicer dela nekaj najtežev in v Ralphonu niso bres nih, toda ti delaveci ne bodo veliko opravili; ker so samo taki, ki prej niso nikdar videli rudnikov. Kar so mi pripovedovali rojaki in drugi, ki še žive na Ralphonu, so pripeljali iz okolice Pittsburgha, kakih 18 najetežev v soboto dne 10. t. m. ali stavkarji so jih pregovorili, da je 11. izmed njih zapustilo nelepo delo. Z avtomobilom so jih odpeljali v Johnstown in odtam so šli nazaj v Pittsburgh.

Pojavi o izidu stavke so dobrati, zato rojaki, stojejo trdno pri naših sahovah do konca.

Dne 24. junija, to je v soboto bomo imeli piknik med Sipesvillem in Accosta na Schmuckerjevem zemljishču, kamor smo povabljeni vsi iz tukajšnje okolice. Poselbino vabimo Slovence in Slovence iz bližnjih naselbin, da se udeležijo te prireditve, kjer bodo imeli tudi priliko slišati slovenskega govornika, kakršne prilike nismo imeli Slovenci iz Somerset countyja. Govoril bo Chas. Pogoresek iz Chicago, ki je ravno na potovanju po Penni.

Slovenci, ne zamudite te lepe prilike dne 24. junija. Zadetek je ob dveh popoldne. Vsi oddaljeni pridite do Sipesville ali Accosta, tam pa boste izvedeli, kjer se nahaja omenjeni prostor. — Posdravim rojake širom Amerike. — J. Šaknek.

Slickville, Pa. — Stavka pri nas dobro napreduje, a tako tudi ne zastajajo s prostovoljnim delom. Okoli Slickvillia je šest rokov, spadajočih k različnim kompanijam. Izmed vseh se prsesajovala Irwin Gas Coal Co., ki ima najetih že okoli 50 takih ljudi. Med njimi je 10 belih, drugi pa so črni. Bell se vedenoma varni Poljaki. Kar nam je starih delavcev, so držimo dobro ali ravnatelj nas je že večkrat sili še na delo. Tako neumiljeni smo, da ga prav nič ne ubogamo. Zdajo se mu je še vsega pravdo in potval nam je takole: "Z vami sem imel potropljenje, ker ste delali pri naši kompaniji že več let, zdaj pa je že dovolj tega. V pondeljek, 19. junija vasi delat, ako ne se mi pa spravite i stanovanja, drugače vas bom jas "smučal". Njihovo potropljenje je torej prišlo do konca, ko so prejeli dovolj naročil za črni dijamant.

Kar se tiče Cambria Steel & Coal Co. je skoraj na enakem standardu. Ta kompanija ima okrog sto najetežev, ki pa so vedenoma starci delavci, in nočejo nič ališati v uniji. Deloma so ti ljudje Madžari in kak dveč Hrvatov in Srbov, ki so spadali k naši jednoti, a so bili radi tega izključeni. Kar nepričakovano so se radi tega obrnili na sodišče, da jim pomaga do zopetnega vstopa k našemu društvu. Dne 15. junija sta prišla k tajniku našega društva dva deputija in ga odvedli na urad. Tam so ga trdo prijeli in sili vanj, da mora takoj sprejeti nazaj vse izključence. Kot napreden rojak pa jim je povedal svoje. Rekel je: "Vi gospodje, imate svoja društva in svoje unije in sto jih sprejeli na svojo stran, da ne spadajo več k našim društvom, zato si jih obdržite."

Brez kakršega proročevanja povem, da bo okoli Slickvillia težko priti do kake unije, ker se vsak dan nabere kaj več najetežev. Dne 14. junija je bila nameravna velika seja ob 1. uri popoldne v krajši pri Italijanu Dominiku. Tam smo že od početka obdrževali seje, zborovanja in tam se je tudi vršilo vpisovanje v unijo. Vsi pripravljeni smo omenjenega dnečka na organizatorja. Ne nadomšo se se pripeljali v treh avtomobilih od kompanije najetežev. Bilo je šest deputijev in kakih šest civilnih policajev, superintendent, klerk in šerif iz Greensburga. Prepovedali so nam zborovanje v onem prostoru. Ne nadoma pa se je tedaj oglašil nekaj Italijan, naj gremo na njegovo farmo, tam da bomo lahko brez skrbi zborovali. Po dva in dva smo tedaj odkorakali kako uro daleč na njegovo farmo in hodiši smo kakor v starem kraju, ko so hodili kmetje v procesijah proti dežju. Imeli smo zborovanje kakor njega je nikdar prej. Organizator in dva druga governika so se spremenjajo in tako se bodo

nam povedali o položaju in navdušnosti stavkarjev.

Sele sedaj smo spoznali, kako sele slabu smo imeli pre uradnike pri našem lokalnu. Nadali so smo od tajnika našega unijake lokalnega, v katerem je bilo razvidno, kako lepo je imel zasnovano, da bi se par grober prodal cel lokalnemu kompanistu. Še pravi čas so mu je nakana ponesrečila in rešeni smo bili pasti.

Gospoda Kazimirja tam v Chicago pa prosim, da bi mi poslal one kolomene bukve, da bi poklicani hudiči, ker tu bi tudi imeli veliko opravila, ker so samo taki, ki prej niso nikdar videli rudnikov. Kar so mi pripovedovali rojaki in drugi, ki še žive na Ralphonu, so pripeljali iz okolice Pittsburgha, kakih 18 najetežev v soboto dne 10. t. m. ali stavkarji so jih pregovorili, da je 11. izmed njih zapustilo nelepo delo. Z avtomobilom so jih odpeljali v Johnstown in odtam so šli nazaj v Pittsburgh.

Pojavi o izidu stavke so dobrati,

spremenili tudi za nas, zato ne posabimo naših, ki so v sili naklonjeni nam.

Kar se tiče naselbine, odkoder smo izgnani, tam dela le še nekaj črncev po dva ali po tri dni na teden. Kompaniji se najemanje takih "rudarjev" ne izplača, zato rojaki, ne bodite radi nihil v skrbih in držite se trdno kot se držimo mi. Rajhi trpimo pregašjanje in veliko bi jih trpelo celo glad rajhi, kakor da bi se posabali. Nikar se ne bo boje, da bi drži "dijamant", pridel na sonce brez nas — rudarjev! — Stavkar s Alicia.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Wyano, Pa. — Čital sem dopis in Claridge, Pa., v št. 129, s katerim se deloma strinjam, nekaj v njem pa mi prav nič ne dopada. Že večkrat je bilo v Prosveti počitano, da ne bomo sklepali neparatnih pogodb stavkuji rudarji s premogovniki podjetnikami in v uskladu z našim pravom je znano, da so v začetku stavke vsi unijaki lokalni glasevali, da njih diani ne gredo prej delat, dokler ne bodo vse organizirani in bo stavka vsepotvrdil dobrijena. Dosti rudarji sem še sili, ki so in javili, da raje jedo semljivo kot bi se posabali sedaj na delo in to so ljudje, na katere se organizacija lahko zavese, da dinižo z delavstvom ne pa s kapitalisti. Pravijo, da bi ne bilo kapitalistov, da bi mi ne mogli živeti. Ta je tudi lepa! Če bi ne bilo kapitalistov, bi nam delniški ne bilo treba stavkati in se ne bi dobro počutili. Ne bi nam bilo treba delati po 10 do 15 ur na dan, zadostovalo bi tri ali štiri urne delo na dan in dovolj bi imeli vsega. Nikomur bi ne bilo treba stradati.

Ne bi rad razšalil dopisnika iz Claridge, toda kar pišem je pravilno. Mogode je tudi on dobrega mišljenja, o tem ve am. Vse oni, ki se danes delajo, posibljivam, da to pustijo. Pri nas je še en teden, potem pa ne vsememo nikogar več k uniji. Po končani stavki se bomo mi vrnili na delo, tedaj pa izmed njih nič 6 mesecov ne bo dobil dela v naših unijah rovih, ako je opravil delo med stavko. Pristopite na našo stran in zmagali bomo gotovo. — Narodnik.

Ralph, Mich. — Dopsi prihajajo iz raznih krajov, zato se je treba tudi od tu oglašati. Mogoče bo kdo misli, da sem sam Slovenec, ker se sam oglašam, pa niti tako. Kakega pol ducata očenjujem nas je, drugi pa se počitajo. Pri nas je še en teden, potem pa ne vsememo nikogar več k uniji. Po končani stavki se bomo mi vrnili na delo, tedaj pa izmed njih nič 6 mesecov ne bo dobil dela v naših unijah rovih, ako je opravil delo med stavko. Pristopite na našo stran in zmagali bomo gotovo. — Narodnik.

Ralph, Mich. — Dopsi prihajajo iz raznih krajov, zato se je treba tudi od tu oglašati. Mogoče bo kdo misli, da sem sam Slovenec, ker se sam oglašam, pa niti tako. Kakega pol ducata očenjujem nas je, drugi pa se počitajo. Pri nas je še en teden, potem pa ne vsememo nikogar več k uniji. Po končani stavki se bomo mi vrnili na delo, tedaj pa izmed njih nič 6 mesecov ne bo dobil dela v naših unijah rovih, ako je opravil delo med stavko. Pristopite na našo stran in zmagali bomo gotovo. — Narodnik.

Med takimi ljudmi imamo v naši naselbini devet Jugoslovov, med njimi pa sedem Slovencev. V naseljih je društvo SNPJ, št. 113. Br. predsednik pri društvu dobro "napreduje" in je znan posebno med rojaki v Delagni, Colo. Ženil se je leta 1914, ko je bil na stavki v Ludlowu, Colo., kjer tudi mislim, da ga vse dobro pozorno. Njegov "partner", s katerim menda noč in dan delata je tudi dobro poznan po Pueblo, Colo. Dva druga, ki sta doma iz Stajerskega, tudi delata in še nekaj drugih je, da so na strani kompanije, o katerih pa ne vem, odkod so doma. Če ne bodo prenehali s kopanjem in naključjem premoga, jih bom v priliki objavil s polnim imenom.

Brati stavkarje, ki so se presejili od nas na Price, Springland in Helpar, pa obvestim, da bi bilo boljše, če bi prišli nazaj v naše žitore, ker bo prijetnejše, če nas bo več skupaj. Saj tu imame tudi zabavne čase, poleg drugega celo plesličje, da med stavkarji vladajo posledice sedanja nezavednosti njihovih staršev.

Med takimi ljudmi imamo v naši naselbini devet Jugoslovov, med njimi pa sedem Slovencev. V naseljih je društvo SNPJ, št. 113. Br. predsednik pri društvu dobro "napreduje" in je znan posebno med rojaki v Delagni, Colo. Ženil se je leta 1914, ko je bil na stavki v Ludlowu, Colo., kjer tudi mislim, da ga vse dobro pozorno. Njegov "partner", s katerim menda noč in dan delata je tudi dobro poznan po Pueblo, Colo. Dva druga, ki sta doma iz Stajerskega, tudi delata in še nekaj drugih je, da so na strani kompanije, o katerih pa ne vem, odkod so doma. Če ne bodo prenehali s kopanjem in naključjem premoga, jih bom v priliki objavil s polnim imenom.

Brati stavkarje, ki so se presejili od nas na Price, Springland in Helpar, pa obvestim, da bi bilo boljše, če bi prišli nazaj v naše žitore, ker bo prijetnejše, če nas bo več skupaj. Saj tu imame tudi zabavne čase, poleg drugega celo plesličje, da med stavkarji vladajo posledice sedanja nezavednosti njihovih staršev.

Stojmo trdno in zmagajmo bo govoriti na naša strani. — Član jednotne.

Milwaukee, Wis. — V pogledu štrajkovnega fonda, o katerem je bilo pričebenih par dopisov v Prosveti in v Proletarcu, tikajoč se Frank Novaka, ki je izjavil, da je denar izročil tukajšnjemu socialističnemu klub

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

V.

Šatov je našel Kirilova, ki je hodil še vedno iz kota v kot, že tako raztresenega, da niti ni več pomnili žeminega prihoda; poslušal je Šatova in ni vedel, kaj hoče.

"Ah, da," se je spomnil zdaj, kakor bi se trgal s silo in le za hip od misli, ki ga je držala, "da, starka... Žena ali starka? Stojte: žena, in starka tudi, kaj? Vem, bil sem tam; starka pride, le ne že takoj. Vzemito blazino. Še kaj? Da... Stojte, Šatov: ali vas kdaj obhajajo minute večne harmonije?"

"Veste, Kirilov, nič več ne smete čuti podi."

Kirilov se je osvestil in — čudno! — začel govoriti mnogo skladneje, še bolj, nego vobče go navadi; videlo se je, da je že zdavnaj vse premisil in morebiti vse zapisal.

"So sekunde, nikoli več kakor pet ali šest zaporedoma, ko mahoma začutite navzočnost večne harmonije, popolnoma dosežete. To ni zemeljsko ēuvstvo; ne pravim, da je nebesko, pač pa, da ga človek v zemeljskem stanju ne prenese. Mora se fizično spremeniti ali umreti. Čustvo je jasno in nesporočeno. Kakor da čutite zdaj vso girodo in govorite: da, res je. Ko je Bog ustvarjal svet, je govoril na koncu vsakega dne ustvaritve: 'Da, res je dobro.' To ni ganjenost, le radoš je. Ničesar ne odpuščate, ker že nimate česa odpuščati. Ne da se reči, da ljubite — o, to je višje od ljubezni! Najatranejše je, da je tako neznanco jasno in radošno. Ako bi trajalo dalj kot pet sekund, ne bi zdržala duha in bi morala izginiti. V teh petih sekundah preživim vse življenje in za nje ga dam, ker so ga vredne. Kdor bi hotel zdržati deset sekund, bi se moral fizično izpremeniti. Mislim, človek mora nehati roditi. Čemu otroci, čemu razvoj, ko je cilj dosežen? V evangeliju je rečeno, da po vstajenju ne bodo rodili, ampak bodo kakor angelji božji. To je miglaj. Vaša žena rodí!"

"Kirilov, ali vam večkrat tako prihaja?"

"Pa niste tri dni, vsak teden, kakor ja."

"Ne."

"Potem boste. Varujte se, Kirilov; slišal sem, da se prav takole začenja. Epileptik, moj znanec, mi je podrobno opisal ta občutek pred napadom in povedal natanko to, kar vi; tudi pet sekund je omenil in to, da ni moč zdržati dalje. Spomnite se Mohamedovega vrča, ki se ni utegnil različiti, med tem koje on obletel raj na svojem konju. Vrē posmeni isto kakor vaših pet sekundi; vsa zgodba je slika podobna vaši harmoniji, in Mohamed je bil epileptik. Varujte se, Kirilov, to je božjast!"

"Prepozno prihaja," se je tiho nasmehnil Kirilov.

VI.

Noč je minevala. Šatov je bil venomer na nogah, venomer zmerjan, venomer kljean. Marijin strah za življenje je prikel do vrha! Kričala je, da hoče živeti "brez pogojno, brez pogojno!" in se boji umreči: "Ne maram, ne maram!" je ponavljala. Brez Arine Prohorovne bi bilo res hudo. Ona pa je sasoma povsem obvladala bolnico; začela je ubogati sleherno njeno besedo in sleherni klic kakor dete. Arina Prohorovna je nadomeščala prijaznost s strogostjo, zato pa je delala mojstrski. Dan se je zasvetil. Arina Prohorovna se je spomnila, da je Šatov gravkar tekel na stopnice Boga molit, in se je zasmajala. Tudi Marie se je zasmajala z jeznim, hudobnim smehom, kakor bi ji lajšal bolezne. Nazadje sta čisto spodili Šatova. Storilo se je vlažno, mrzlo jutro. Šatov se je naslonil z licem v kot, prav kakor sinoči, ko je prišel Erkel v njemu. Trepetač je kakor list na vodi, še misliti se je bal, toda njegov duh se je krčevito oklepal predstav, kot da sanja. Fantazijo so drivle mimo njega brez prenehanja, trgajo se venomer kakor trhle nit. Ječanje v sobi se je nazadnjе prelilo v strašne, čisto živalske, neznošne, nemogoče krike. Hotel si je zatisnil ušesa, pa ni mogel; padel je na kolena, brezimelno ponavljajo: "Marie, Marie!" In zdaj je se je razlegel krik, nov krik — šibki, drhteči glashek novorojenčka. Šatov je vzrepetal, planil na noge, prekržil se in skočil v sobo. V rokah Arine Prohorovne je kričalo in migalo z majčkenimi ročicami in nožičami drobno, rdeče, zgrbančeno bitje, fako strašno nebogljeno in liki pršaček izrečeno prvi sapci, ki zaveje, toda kričeče in ozanjujoče sebe in svojo polno pravico do življenja. Marie je ležala kakor brez zavesti, čer minutu pa je odprla oči ter čudno, čudno pogledala Šatova. Čisto nekam nov je bil ta pogled; šakšen, zdaj še ni razumel, le vedel jh, da vse prejšnje čase ne pozna in ne pomin te govorice njenih oči.

"Deček! Deček!" je z bolestnim glasom vprašala Arina Prohorovno.

"Paglevec jé!" se je odrezala babica, povija je otroka.

Ko je bil že povin in ga je hotela položiti počes na posteljo med dve blazini, ga je za hipec počala Šatova, naj ga drži. Marie mu je skrivaj pokimala, kakor bi se bala Arine Prohorovne. Razumel jo je takoj in pristopil, da ji pokale otroka.

"Kako... srčan..." je šepnila s slabotnim glasom ter se nasmejala.

"Uh, kako gleda!" se je veselo zasmajala Arina Prohorovna, gledajo Šatovu v obraz. "Kako se drži!"

"Le veselite se, Arina Prohorovna... To je velika radoš," je z bolasto blaženim obrazom zasejal Šatov, ki je kar zasejal po Marijinih besedah o detetu.

"Kakana velika radoš neki?" se je zasmajala Arina Prohorovna begajo semtretja, popravlja si odškoč in garajo kakor sušnja.

"Skrivnost prihoda novega bitja, velika in raztrešena skrivnost, Arina Prohorovna; le žal, da je vi ne razumete!"

Šatov je miniral brez zveze, poln pisanega zanosa, kakor da se mu nekaj maje v glavi ter mu prekipeva duša sama od sebe, brez njegove volje:

"Bilo jih je dvoje in gie, še je tukaj tretji

človek, nov, cel in popoln, kot ne izide iz rok človeških; nov um in nova ljubzen, kar strah se je zamisliti... O, nič ni višjega na svetu!"

"Česa ta človek ne skrasi! Goli nadaljnji razvoj organizma, nici drugega; kje je tu skrivenost?" se je zasmajala Arina Prohorovna v odkritorški veselosti. "Po vsem je menda vsaka muha skrivenost. Ampak nekaj je: nepotrebni ljudem se ni treba roditi. Prekuje najprej svet, da ne bodo odveč, in potem jih rodite v božjem imenu: Ali je bilo treba sirote, ki mora pojutriščenem v zavetišču?

... Sicer pa je prav tako."

"Nikoli ne pojde od mene v zavetišču!" je trdno izjavil Šatov, oči uprite v tla.

"Mari ga posinovite!"

"Saj je moj sin."

"Seveda je Šatov, po zakonu je Šatov, zato je niste dobrobit človeštva. Brez fraz ne morejo živeti! Nu, nu, lepo," je dodala Arina Prohorovna, ki se je medtem napravila, "vse je prav, gošča, toda čas je, da grem. Oglašam se dopoldne in zvečer akor treba, zdaj pa, ko je že tako srečno končano, moram hiteti k drugim, ki me že zdaj naj prifakujejo. Menda imate nekakšno starko v mislih, kaj, Šatov! Nu, starka je starka, toda vti, možiček, je tudi ne zapuščajte; sedite zraven, bo še kaj hasnil; Marja Ignatjevna vas menda ne spodi, nu, nu, saj se kalim..."

Pri hriščih vratih — Šatov jo je sprevril — mu je dodala že na samem:

"Zahvali ste me, da nikoli tega; denarja od vas ne vzamem — še v sanjah se bom smerila. Smešnega, nego ste bili vi to noč, nisem videla na svetu."

Odila je vas zadovoljna. Obraz in govorjenje Šatova sta jasno pričala, da "se šteje ta človek med očete in je mchak kakor cunja". Dasi je imela k drugi bolnici bolj ravno in bližje pot, je vendar nalač hitela domov povedat svoje izkušnje Virginskemu.

"Marie, velela ti je nekoliko počakati, preden zaspis, čeprav je — sam vidim — strašno težko zate..." je boječe začel Šatov. "Tule pri oknu bomo sedeli in pazil nate, kaj?"

In sedel je k oknu, da divan, da ga ni videla. Toda še preden je minula prva minuta, ga je počikal na sebi ter sitno poprosila, naj ji popravi zglavje.

Začel ga ji je popravljati. Marie je srdito gledala v zid.

"Ne tako, oh, ne tako... Kakšne roke!"

Šatov je spet popravil.

"Nagnite se k meni," je rekla nenadoma s plastiščim glasom, trudeč se na vso moč, da ga ne bi pogledala.

Zdrznil se je, ali ubogal.

"Še... ne tako... bliže..."

In zdaj ga je njena levica burno objela okrog vrata, na čelu ga je začutil njen krčki, mokri poljub.

"Marie!"

Ustnica so ji trepetale, zbirala je sile, in mahoma se je vdignila ter dejala bliskanje z očmi:

"Nikolaj Stavrogin je lovor!"

Brez moči, kakor podkozena, je padla z obraza v blazino in histerično zahtela, krčevito stikajše njegovo roko v svoji.

Od te minute ga ni več pustila od sebe; sest je moral ob njenem zglavju. Govorila je težko, toda ne prestano je gledala vanj, smehljač se mu kakor blažena. Včasih je bila podobna prismojemu dekletni Šatov je zdaj jokal kakor majhen deček, zdaj govoril bogevkaj, vse divje, pijano in navdušljeno, venomer poljubljuje njen roke. Poslušala ga je v radostni omami; razumela ga je nemara malo, toda z oslabljeno roko je nežno prebirala njegove lase, božala jih in se igrala z njimi. Govoril je o Kirilovu, o tem, kako začeta zdaj "novi življenje na vekomaj", in da je Bog, in da so vsi ljudje dobri... V svojih vzhodenju sta zopet ogledovala dete.

"Marie!" je vzkliknil on, "konec je starh fantazij, sramote v mrhovinstvu! Daj, lotiva se dela, da krenemo vse trije na novo pot, da, da... Ah, res: kako ga krstiva, Marie!"

"Njega! Kako ga krstiva?" je izpregovorila osupilo in zdaj se je pokrilo njen lice z izrazom strašne žalosti.

Plosnila je z rokami, očitajoče pogledala Šatova ter se vrgla z obraza v blazino.

"Marie, kaj je z teboj?" je vzkliknil s strahom in boljo.

"Da ste mogli, da ste mogli... O nevhaleš ne!"

"Marie, odpusti Marie... Samo vprašal sem, kako ga krstiva. Saj vendar ne vem..."

"Za Ivana, za Ivana," je vdignila svoj razbarjeni, s solzami omogočeni obraz. "Ali ste res mogli misliti, da mu hočem dati kako drugo strašno ime!"

"Marie, pomiri se! O, kako si razburjena!"

"To je nova surovost, da pripisujete razburjenju... Stavim, da bi takoj privolil, če bi rekla, naj dobi tisto... strašno ime; še zapazili ne bi O, kako ste nevhalešni in nizki, vti, vti, vti!"

Seveda sta kmalu naredila mir. Šatov je je pregovoril, da je zaspala; toda niti v spanju ni izpustila njegove roke. Pogosto se je zdramil, pogledala nanj, kakor bi se bala, da ji uide, in spet zaspala.

Kirilov je posal svojo staro "čestitko"; prisnela je vrelega čaja, pravkar pečenih zarebnic in juhe z belim kruhom za "Marja Ignatjevno". Bolnica je željno popila juho; starka je previla otroka, Šatova je prisilila Marie, da je snedel tudi na kokeč meso.

Tako je mineval čas. Šatov je onemogel ter zaspal na stolu, glavo na Marijin blazini. Tako ju je našla Arina Prohorovna, ki je prišla izpolnit obljubo; veselo ju je zbudila, pomenila se z Marie o potrebnih rečeh, pogledala otroka in spet ni rekla Šatova, naj ju pusti sami, Nato se je počala nad "soprogom" z majhno senčico obabnega preiziranja ter odšla enako zadovoljna kot prvi.

Ko se je Šatov zbudil, je bila že populna tema. Urno je prigral sveče in stekel po staro; komaj pa je dospel pod stopnice, so ga iznenadili tiki, legotni koraki človeka, ki je prihajal naproti. V večjo je stopil Erkel.

"Bilo jih je dvoje in gie, še je tukaj tretji

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Iz švedske preložil F. J.—o.

(Dalej.)

Ko so se menjivali na vojvodskem prestolu Minorke vladarji, živel je narod tako, kakor so živeli njegovi predniki pred stoletji in stoletji. Sadili so citrone, lovili morske rake in pajke, jedali so pod velikimi davki, bili kot vedno umazani, a slikovito oblečeni, a pri vsem tem so pasli večno lenobo. Morje se je modrilo in smejovalo okoli otoka, a sonce ga je 365 dni na leto obsevalo s svojimi zlatimi žarki. Toplo in opojno je obsevalo male glinaste vasi, pinjje in palme, zeleno oranžne gaje in počasi razpadajoče vile iz svetih dñih dona Jeronima Srečnega...

Tako je bilo tudi onega dne, ko začenja načela povest, onega lepo razčudnega februarškega jutra leta 1910, ko so se usipali valovi zlatih solinčnih žarkov v dvoranico vojvodskih palač v Mahonu, kjer je čakal nadkuhar Joaquin, da se povrne francoski komorni služnik Avgust z jedilnim listom, ki ga odobri za zajutrek telecjo omaka...

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Včeraj mi je posal iz Palma v ribiščnem čolnu lepo rejeno tele. Moj nekaj je prišel z ribiči! Tako sem se odločil, da napravim jutri za zajutrek telecjo omaka..."

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je rekel pačenec!

"Vsem v razumem, nekaj bo teško," je re